

Plán projektového dne

Téma: Život ve středověku

Cíle vyučování: seznámit studenty s dvorskou kulturou, středověkým myšlením, etickým jednáním, středověkou literaturou, se základy heraldiky, gotické architektury a vztahu středověkého člověka k přírodě a především naučit studenty kritickému myšlení a kooperaci při vytváření společných výtvorů

Základní metody: samostatná a skupinová práce studentů s pracovními deníky, vytváření vlastních erbů, pověstí, hesel a písní, pohybová hra vysvětlující princip trojího lidu, zpracování divadelní hry, použití poznatků z biologie a fyziky v praxi

Materiály: pracovní deníky, dobové kostýmy, míč, prostor pro hru, tužky, pastelky, pověst tzv. Kronika o Bruncvíkovi, model českobudějovické katedrály (zapůjčení z NPÚ)

Předměty: Dějepis, Český jazyk a literatura, Základy společenských věd, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Biologie, Fyzika, Tělesná výchova, Environmentální výchova

V prvním plánu je uskutečnit tento projekt v prostorách hradu Pořešín, s nepatrnými změnami je však použitelný i v prostorách školy.

Fáze hodiny	Klíčové otázky	Výstupy a cíle
1 ÚVOD 15-20'	<i>Uvedení studentů do programu. Seznámení s principy, v jakém duchu bude program probíhat. Poučení o bezpečnosti. Rozdělení studentů do družin. Zamyšlení studentů nad otázkou: „Co si myslíte, že vás dnes bude čekat?“</i>	Seznámení s programem a poučení o bezpečnosti První práce s deníkem – metoda asociativního psaní Cíl: Seznámit studenty s programem a poučit je o bezpečnosti. Zjistit, co si představují, že se bude dít, což bude sloužit k porovnání s reflexí na konci dne.
2 DVORNÝ RYTÍŘ 30-35'	<i>Oblečení tří studentů do dobových kostýmů – ilustrace středověké etiky. Co to znamená být rytířem – „naordinování“ zdvořilé komunikace, ta se stává po celý program důležitou pro „roleplaying“. Společné zamýšlení nad tím, co to znamená být zdvořilý, odkud to přišlo. Zdvořilost mezi muži – rytíři, zdvořilost k dámě.</i>	Kdo to byl dvorný rytíř (DĚJ) Co je to kurtoazní kultura (DĚJ, ČJ) Co je to a jak se projevuje etické jednání (ZSV) Cíl: Seznámit studenty s pravidly etického jednání. Studenti by na základě těchto aktivit měli pochopit, v čem spočívala dvorská kultura a jak se lišila od chování „rytíře staršího typu“. Naučit studenty spolu hovořit uctivě – důležité pro „roleplaying“.
3 TRADICE ŠLECHTICKÉHO	<i>Na základě rozdělení do skupin si každá družina vymyslí a sepíše</i>	Šlechtický rod ve středověku (DĚJ)

<p>RODU</p> <p>50-60'</p>	<p><i>rodovou pověst.</i> <i>Nejprve studenti přečtou pověst o vzniku českého státního znaku v tzv. Kronice o Bruncvíkovi. Společné zamyšlení nad touto pověstí a jejím významem v kontextu středověké literatury.</i> <i>Poté se studenti sami pokusí sepsat vlastní rodovou pověst (v rozsahu 1 strany A5).</i></p>	<p>Základní poznatky o středověké literatuře a její charakteristika (ČJ) Zpracování vlastní rodové pověsti (ČJ)</p> <p>Cíl: Seznámit studenty s podstatou šlechtických rodů ve středověku, s obecnou charakteristikou středověké literatury a vztahu společnosti k ní. Studenti zpracují a sepíší vlastní pověst, podle znalostí ze stylistiky a historie. Pověst bude následně důležitá pro vytvoření rodového erbů, hesla a písně. Rozvoj kreativního myšlení a spolupráce studentů při vytváření rodové pověsti.</p>
<p>SVAČINA – Z VLASTNÍCH ZÁSOB</p> <p>10-15'</p>		
<p>4 SPOLEČNOST TROJÍHO LIDU</p>	<p><i>Krátké povídání o hierarchii středověké společnosti.</i> <i>Pohybová hra ilustrující hierarchii středověké společnosti:</i> <i>Pravidla hry</i> <i>Pro tuto hru se středověkým námětem potřebujeme alespoň dva týmy (království) po pěti lidech, nějaký míč a vyznačené hřiště. Království bojují proti sobě a snaží se vybit protivníka krále.</i></p> <p><i>V každé družině se nachází tyto role:</i> <i>Král – Má omezený počet životů, když je vybit, končí hra.</i> <i>Duchovní – Pokud je zasažen, nic se neděje, proto může bez rizika bránit ostatní svým tělem. On sám však míč nesmí brát do rukou či ho chytat.</i> <i>Poddaní – Řadový členové v neomezeném množství, kteří se nesmí pohybovat s míčem, jinak mají dovoleno vše. Když je vybit poddaný, odchází ze hřiště a musí udělat 5 angličáků (popřípadě kliků, dřepů atd.), poté se smí opět vrátit do hry.</i> <i>Rytíř – Jako jediný ze hry se může s míčem pohybovat. Jeho pohyb je omezený na tři kroky, poté musí přihrát nebo bít. Má však slabinu v</i></p>	<p>Pochopení myšlení středověké společnosti a jejího rozdělení, které je na něm založeno (DĚJ) Reflexe po hře – v jakém z řádů trojího lidu byste chtěli ve středověku být a proč? (DĚJ) Hra (TV)</p> <p>Cíl: Seznámit studenty s fungováním středověké společnosti na základě pohybové hry. Spolupráce žáků => upevnění vztahů v družinách.</p>

<p>25-30'</p>	<p><i>podobě jeho milé (viz. Popis postavy Rytířova milá)</i> <i>Rytířova milá – Má podobnou funkci jako poddaní, ovšem s tím rozdílem, že když jí někdo vybijí, tak jde ze hry i rytíř. Rytíř udělá 10 angličáků (popřípadě kliků, dřepů atd.) a může se opět vrátit do hry. Milá musí čekat minutu a poté se opět může vrátit do hry. Když je vybit pouze rytíř, jde mimo hřiště a musí udělat příslušný počet cviků a může se vrátit. Milá zůstává ve hře a jeho vybitý se jí nijak netýká.</i></p>	
<p>5 HERALDIKA</p> <p>30-35'</p>	<p><i>Symbolika a vznik erbů, erb jako součást rodové tradice. Každá družina si vypracuje vlastní rodový erb a motto na základě zjištěných poznatků o heraldice a již vytvořené rodové pověsti.</i></p>	<p>Poznatky o heraldice jako jedné z pomocných věd historických (DĚJ) Vytvoření rodového erbu (VV) Vytvoření rodového motta/hesla (ČJ)</p> <p>Cíl: Vlastní tvorba, schopnost domluvit se na společné práci.</p>
<p>6 STAVITELSTVÍ VE STŘEDOVĚKU</p> <p>15-20'</p>	<p><i>Zapůjčení modelu českobudějovické katedrály z NPÚ. Na základě modelu povídání o gotické stavbě a její symbolice během toho, co studenti společně sestavují model katedrály. Reflexe předchozí aktivity – co bylo pro studenty nejsložitější. Imaginace – představa prostoru středověké katedrály ve vnímání středověkého člověka. Práce s pracovním listem – prvky gotické architektury.</i></p>	<p>Základní poznatky o gotické architektuře a symbolice prostoru gotických staveb (DĚJ, VV)</p> <p>Cíl: Kooperace při sestavování modelu katedrály, seznámení studentů s gotickou architekturou a jejími prvky, další nahlédnutí do života středověkého člověka.</p>
<p>OBĚD – Z VLASTNÍCH ZÁSOB</p> <p>30'</p>		
<p>7 MŮJ DŮM, MŮJ HRAD</p> <p>35-40'</p>	<p><i>Základní poznatky z oboru kastelologie (nauky o středověkých hradech). Prohlídka hradu a ukázka středověkého stavitelství. Hledání základního prvku gotické architektury přímo na hradě Pořešín. Šlechta a vztah ke středověkým sídlům.</i></p>	<p>Poznatky z kastelologie získané samostatným hledáním studentů (DĚJ) Poznatky z gotického stavitelství (DĚJ, VV) Cíl: Pochopení uspořádání středověkých sídel a života na nich, ukotvení poznatků o středověkém stavitelství, zamyšlení nad historií hradu Pořešín.</p>

<p>8 PÍSEŇ VE STŘEDOVĚKU</p> <p>50-60'</p>	<p><i>Seznámení se středověkou lyrikou a jejími protagonisty. Náhled do principů univerzálnosti latiny jako „světového“ (středověkého) jazyka. Význam oslavné písně. Vytvoření vlastní rodové hymny.</i></p>	<p>Poznatky o středověké lyrice (ČJ, DĚJ) Tvorba rodové hymny = písně (ČJ, HV)</p> <p>Cíl: Pochopení významu písně a hudby ve středověku a její funkce. Týmová spolupráce při vytváření rodové hymny. Rozvíjení hudebních talentů => společná hudební produkce složené hymny (ve družinách).</p>
<p>9 PŘÍRODA OČIMA STŘEDOVĚKÉHO ČLOVĚKA</p> <p>25-30'</p>	<p><i>Vztah člověka ve středověku k přírodě, jeho poznatky v lékařství a bylinkářství. Symbolika rostlin – pracovní list. Byliny v přírodě a jejich použití v běžném životě.</i></p>	<p>Poznatky z biologie rostlin a tradice jejich používání (BIO, DĚJ) Pochopení vztahu středověkého člověka k přírodě (DĚJ, Environmentální výchova)</p> <p>Cíl: Aktualizace pohledu na přírodu skrze šetrné zacházení středověku s jejími plody.</p>
<p>SVAČINA – Z VLASTNÍCH ZÁSOB</p> <p>10-15'</p>		
<p>10 LOV JAKO OBŽIVA I SPORT</p> <p>50-60'</p>	<p><i>Lov v životě středověkého člověka. Aktualizace skrz vlastní práce žáků – pokus o sestavení pasti, do které by bylo možné ulovit zvíře. Vysvětlení principu páky na praktickém příkladu použití při konstrukci pasti.</i></p>	<p>Poznatky z běžného života středověkého člověka a jeho obživy (DĚJ) Poznatky o fauně střeoevropského prostoru (BIO) Poznatky o fungování jednoduchých mechanických strojů (FYZ)</p> <p>Cíl: Spolupráce žáků při konstrukci pasti a samostatné pochopení principu páky skrze vlastní zkušenost – propojení poznatků z fyziky a dějepisu.</p>
<p>11 ZÁBAVA STŘEDOVĚKÉHO ČLOVĚKA</p>	<p><i>Drama ve středověku a jeho zrod z křesťanských obřadů. Studenti zdramatizují prozaický text rodové pověsti, kterou již sami vytvořili. Studenti se skrze tento zážitek pokusí postihnout rozdíly mezi různými typy zpracování pověsti.</i></p>	<p>Prohloubení poznatků o středověké literatuře a vzhled do prožívání zábavy ve středověku (ČJ, DĚJ)</p> <p>Cíl: Seznámení se středověkým dramatem.</p>

<p>70-80'</p>	<p><i>Společné zhodnocení kladů inscenací jednotlivých družin.</i></p>	<p>Kooperace žáků při vytváření dramatické inscenace při přepisu textu z jednoho literárního druhu do jiného a nacházení talentu jednotlivých žáků pro dramatické vystupování.</p>
<p>12 ZÁVĚR</p> <p>30'</p>	<p><i>Smích a pláč středověku – studenti se pokusí zamyslet nad tím, jak středověký člověk reflektoval každodennost ve svém prožívání. Reflexe prožitého programu.</i></p>	<p>Cíl: Zamyšlení nad city středověkých lidí a reflexe proběhlého programu – vlastní zamyšlení studentů nad tím, jak se lišil jejich pohled na středověk před projektem a po něm.</p>